

Program pro zabezpečení a zvyšování kvality interního auditu

Účinnost od 1. 3. 2019

V Praze dne 5. 2. 2019
Zpracoval: Ing. Jan Brodský

Východiska k Programu pro zabezpečení a zvyšování kvality interního auditu

Účelem Programu pro zabezpečení a zvyšování kvality interního auditu (dále jen „Programu“) je nastavení cílů, zásad a postupů při zajišťování a ověřování kvality interního auditu NBÚ v souladu s ustanoveními hlavy III zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, a s Mezinárodními standardy pro profesní praxi interního auditu (dále jen „Standardy“). Program je v souladu s metodickým materiálem Ministerstva financí „Manuál k jednotnému postupu při hodnocení kvality auditní činnosti zajišťované útvary interního auditu v orgánech veřejné správy“ ze dne 1. 3. 2012, který je zároveň přímo využitelnou metodikou pro některé postupy uvedené v tomto Programu.

Program:

- a) slouží ke zdokonalování procesů interního auditu v reakci na průběžné a pravidelné hodnocení a na případné externí hodnocení činnosti interního auditu,
- b) hodnocení podle programu poskytuje vedení NBÚ a dalším zainteresovaným stranám ujištění, že se interní audit řídí definicí interního auditu, Standardy a etickým kodexem interního auditora,
- c) metodicky upravuje procesy průběžného a pravidelného interního hodnocení interního auditu tak, aby poskytoval NBÚ přidanou hodnotu,
- d) vytváří základ pro externí validaci nebo externí hodnocení kvality interního auditu.

Interní auditor odpovídá za sestavení, pravidelnou aktualizaci a zavedení Programu do praxe interního auditu NBÚ. Ke splnění této povinnosti je povinen zajistit:

- a) **průběžné interní hodnocení**, čímž se rozumí postup každodenního prověřování a měření činnosti interního auditu v procesech plánování, přípravy, vlastního provádění a prezentace výsledků auditní činnosti, a to včetně zajištění zpětné vazby od zainteresovaných stran o účinnosti, souladu s definicí interního auditu, Standardy a etickým kodexem interního auditu a o přínosech pro plnění cílů NBÚ,
- b) **sebehodnocení** v rámci pravidelného interního hodnocení zpravidla dvakrát za 5 let, čímž se rozumí analýza s náležitostmi běžného auditu s cílem ověřit a zhodnotit úroveň souladu auditní činnosti s definicí interního auditu, Standardy a etickým kodexem interního auditu a s uplatňováním dobré praxe,
- c) **externí hodnocení** formou nezávislé validace nebo hodnocení kvality interního auditu v případě, že bude ředitelem NBÚ po projednání s interním auditorem schváleno. V souladu se Standardy by externí hodnocení mělo proběhnout minimálně jednou za 5 let.
- d) **informování ředitele NBÚ**, případně i další zainteresované strany, o výsledcích vykonávaného průběžného interního hodnocení, obvykle v rámci ročního hodnocení činnosti interního auditu.

Průběžné hodnocení činnosti interního auditu

Průběžné interní hodnocení je prováděno v rámci jednotlivých auditních a konzultačních zakázek a v rámci ročního hodnocení (roční zpráva o činnosti interního auditu). Tímto hodnocením se hodnotí soulad činností interního auditu s nastavenými postupy, přidaná hodnota interního auditu a účelnost, hospodárnost a efektivnost výkonu činnosti interního auditu ve vazbě na plnění plánů, programů, metodiky a dalších hodnocených ukazatelů. V rámci průběžného interního hodnocení se posuzuje zpracování a dodržování:

- a) střednědobého a ročního plánu činnosti interního auditu, včetně průběžného profesního rozvoje interního auditora,
- b) programu auditní zakázky,
- c) procesního postupu výkonu interních auditů v souladu s Manuálem interního auditu NBÚ.

Cílem průběžného interního hodnocení je zajistit,

- a) aby kompetence interního auditora byly dostatečné pro splnění cíle auditního úkolu v odpovídající kvalitě,
- b) aby byla zajištěna odpovídající kvalita při plnění auditní zakázky a
- c) aby bylo dosaženo splnění všech cílů auditní zakázky.

Mezi postupy a nástroje uplatňované při průběžném interním hodnocení patří zejména

- a) ověřování, při němž je hodnoceno plnění programu auditní zakázky a dodržování nastavených postupů, a to formou kontrolního formuláře plnění dílčích cílů, úkolů a kroků podle programu auditní zakázky. Důsledná dokumentace jednotlivých kroků v kontrolním formuláři (viz příloha) je součástí auditního spisu.
- b) hodnocení zpětné vazby prostřednictvím formalizovaného dotazníku od auditovaných subjektů s možností vyjádřit názor na organizační zabezpečení auditní zakázky, objektivitu interních auditorů, úrovni vzájemné komunikace, srozumitelnosti, přínosů výsledků auditní zakázky a k případným dalším hlediskům kvality činnosti interního auditu (viz příloha).
- c) analýza výkonových ukazatelů, kterými jsou zejména:
 1. srovnání plánovaného a skutečného času v rámci konkrétního auditu,
 2. počet akceptovaných doporučení,
 3. spokojenost klientů s výkonem interního auditu (dotazník zpětné vazby),
 4. celkové plnění plánu interního auditu.

Výsledky získané průběžným sledováním výkonosti interního auditu jsou sdělovány řediteli NBÚ, případně dalším zainteresovaným osobám nejméně jednou ročně (obvykle v roční zprávě o činnosti interního auditu) a tvoří podklady pro provádění sebehodnocení.

Sebehodnocení činnosti interního auditu

Pravidelné sebehodnocení interního auditu se provádí zpravidla dvakrát za 5 let. Toto sebehodnocení má náležitosti běžného interního auditu a musí tak být součástí plánu interního auditu. Jeho součástí bude vždy posouzení účinnosti interního auditu a připravenosti interního auditu jako celku k externímu hodnocení. Mezi nástroje využitelné k sebehodnocení interního auditu patří zejména:

- a) dotazníky pro interního auditora a zainteresované osoby (viz příklady v Manuálu k jednotnému postupu při hodnocení kvality auditní činnosti zajišťované útvary interního auditu v orgánech veřejné správy ze dne 1. 3. 2012), na jejichž základě lze získat subjektivní i odborné názory interního auditora a zainteresovaných osob,
- b) komentáře vedoucích a ostatních zaměstnanců zpravidla obsažené ve stanoviscích k jednotlivým auditům,
- c) pohovory, jejichž prostřednictvím lze získat názory o očekáváních, přínosech a vnímání interního auditu,
- d) ověřování na konkrétních provedených auditech, přičemž se hodnotí auditní pracovní dokumentace,

- e) hodnocení souladu s definicí interního auditu, Standardy a etickým kodexem interního auditora, a to na stupnici „soulad, částečný soulad, nesoulad“.

Podle schváleného programu sebehodnocení jsou prověřovány následující oblasti činnosti interního auditu:

- a) struktura a organizace interního auditu, kdy se posuzuje efektivnost implementace Statutu interního auditu NBÚ a vhodné nastavení vnitřních postupů interního auditu,
- b) rizika a plánování auditů, kdy se posuzuje dostatečnost rozsahu činností interního auditu k pokrytí rizik NBÚ a efektivnost plánování,
- c) adekvátnost, zejména lidských zdrojů interního auditu ve vztahu k zajištění kvality s ohledem na zajištění plánů činnosti,
- d) informační technologie, kdy se posuzuje, zda je interní audit schopen zajistit auditní pokrytí se zaměřením na využití IT v auditovaných procesech,
- e) přínosy interního auditu, kdy se na základě testů konkrétních zakázek posuzuje, zda bylo dosaženo přidané hodnoty auditní činnosti.

Na základě řádně zdokumentovaných zjištění strukturovaného procesu sebehodnocení interní auditor činí závěry týkající se kvality činnosti interního auditu a jejího souladu s definicí interního auditu, Standardy a etickým kodexem interního auditora. Současně předkládá případná doporučení směřující ke zlepšení kvality, účinnosti nebo souladu se Standardy. Celková zpráva, včetně případných doporučení a návrhu akčního plánu bude předána řediteli NBÚ. Výsledky sebehodnocení lze považovat za podklad pro následnou externí nezávislou validaci.

Externí hodnocení činnosti interního auditu

Pro soulad se Standardem 1312 musí být externí hodnocení činnosti interního auditu provedeno minimálně jednou za 5 let, a to formou kompletního externího hodnocení nebo nezávislou validací výsledků sebehodnocení. Externí hodnocení schvaluje ředitel NBÚ po projednání s interním auditorem, přičemž je nezbytné posoudit

- a) zda je toto hodnocení potřebné a přinese požadovanou přidanou hodnotu. Podstatným kritériem je vysoký stupeň zralosti interního auditu v NBÚ, tedy maximální soulad se Standardy. Nemá smysl provádět externí hodnocení činnosti interního auditu, dokud nebude soulad, případně alespoň částečný soulad, potvrzen výsledky sebehodnocení činnosti interního auditu.
- b) účelnost, hospodárnost a efektivnost externího hodnocení ve vztahu k veřejné zakázce na provedení tohoto hodnocení.
- c) výběr externího hodnotitele s ohledem na jeho odbornost a nezávislost.

Přílohy

Manuál k jednotnému postupu při hodnocení kvality auditní činnosti zajišťované útvary interního auditu v orgánech veřejné správy vydaný MF
Vzor kontrolního formuláře pro průběžné interní hodnocení
Vzor dotazníku k poskytnutí zpětné vazby